

ŠTO ČINI POPULARNOST VIDEOZAPISA KOJI PRIKAZUJU NASILJE MEĐU VRŠNJACIMA OBJAVLJENIH NA YOUTUBE-U?

UDK: 364.271:004

Izvorni znanstveni članak

Sažetak: *Cilj ovog istraživanja bio je objasniti popularnost videozapisa objavljenih na YouTube-u koji prikazuju nasilje među vršnjacima na temelju obilježja objavljenih videozapisa i obilježja nasilnih događaja među vršnjacima. Metodologija korištena za provedbu istraživanja bila je kvantitativna analiza sadržaja koja je omogućila ispitivanje popularnosti videozapisa objavljenih na YouTube-u koji prikazuju nasilje među vršnjacima. Uzorak na kojem je provedeno istraživanje je populacijski jer su svi snimljeni videozapisi korišteni za analizu sadržaja. Ukupno je analizirano 96 videozapisa. Rezultati istraživanja pokazuju da obilježja naslova i obilježja moderatora nasilnog događaja i ponašanja promatrača objašnjavaju broj pregleda videozapisa na način da što je rjeđe naziv škole u naslovu videozapisa, što češće publika traži prestanak nasilnog događaja i što rjeđe publika ignorira nasilni događaj, to je broj pregleda YouTube videozapisa koji prikazuju nasilje među vršnjacima veći. Nadalje, tehnička obilježja videozapisa, obilježja naslova, obilježja sukoba i obilježja moderatora sukoba i ponašanja promatrača objašnjavaju broj „sviđanja“ videozapisa na način da što je kamera bliže akterima sukoba, što češće snimanje započinje za vrijeme sukoba, što je u naslovu rjeđe imenovan drugi akter, što je broj udaraca nogom prvog aktera rjeđi, što je broj udaraca nogom drugog aktera češći, što publika češće traži prestanak nasilnog događaja i što publika manje negoduje zbog završetka sukoba ili zbog dosadnog sukoba, to je broj „sviđanja“ YouTube videozapisa koji prikazuju nasilje među vršnjacima veći. Na kraju, obilježja sukoba i obilježja moderatora sukoba i ponašanja promatrača objašnjavaju broj komentara na videozapis na način da što su prijatnije češće, što je traženje prestanka nasilnog događaja od strane publike češće i što je ignoriranje nasilnog događaja od strane publike rjeđe, to je veći broj komentara na YouTube videozapis koji prikazuje nasilje među vršnjacima.*

Ključne riječi: nasilje među vršnjacima, ponašanje promatrača za vrijeme nasilnog događaja, ponašanje aktera nasilnog događaja, YouTube, popularnost videozapisa

UVOD

NASILJE MEĐU VRŠNJACIMA

Nasilje među vršnjacima (eng. *bullying*) je česta pojava koja se događa u školi, ali i izvan nje. Olweusova definicija nasilja među vršnjacima u školskom okruženju je najčešće korištena među istraživačima, a glasi da je dijete: „zlostavljano ili viktimizirano kada je opetovano i trajno izloženo negativnim postupcima od strane jednoga ili više vršnjaka, a ima poteškoća u pokušaju da se obrani od nasilničkog ponašanja“ (1998.:19). Ova definicija sadrži tri važna elementa nasilničkog ponašanja. Prvi je element nasilja ili agresivnog ponašanja, drugi element je ponavljanje nasilničkog ponašanja, odnosno izloženost takvom ponašanju

kroz duži vremenski period, a treći element obuhvaća neravnotežu moći i snaga između žrtve i nasilnika (Vejmelka, 2012.).

Potrebno je spomenuti da je u Hrvatskoj nasilje među vršnjacima uređeno Protokolom o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima u kojem je istaknuta definicija nasilja među vršnjacima (2004.:3):

nasiljem među djecom i mladima smatra se svako namjerno fizičko ili psihičko nasilno ponašanje usmjereno prema djeci i mladima od strane njihovih vršnjaka učinjeno s ciljem povrjeđivanja, a koje se, neovisno o mjestu izvršenja, može razlikovati po obliku, težini, intenzitetu i vremenskom trajanju i koje uključuje ponavljanje istog obrasca i održava neravnopravan odnos snaga (jači protiv slabijih ili grupa protiv pojedinca).

U literaturi su zabilježeni različiti pojavnici nasilja. Tako nasilje može biti fizičko, spolno i psihičko (verbalno), u koje još spada i nasilje putem interneta (eng. *cyberbullying*) te socijalna izolacija. Potrebno je naglasiti da spolno nasilje nije karakteristično kod nasilja među vršnjacima. Nasilje među vršnjacima, kako je vidljivo i iz gore navedenih definicija temelji se najčešće na fizičkom i psihičkom nasilju.

„Fizičko nasilje: je namjerno uzrokovani fizički napad u bilo kojem obliku, primjerice udaranje, guranje, gađanje, šamaranje, čupanje, napad različitim predmetima, i slično, bez obzira da li je kod napadnutog djeteta nastupila tjelesna povreda“ (Protokol o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima, 2004.:3).

Kada je riječ o psihičkom nasilju kod vršnjačkog nasilja ono je formulirano kao verbalno nasilje jer najčešće djeca i mladi koriste verbalne izraze kojima žele direktno povrijediti svog vršnjaka (Rigby, 1997.).

ISTRAŽIVANJA NASILJA MEĐU VRŠNJACIMA

Osvrćući se na razloge pojavnosti nasilja među vršnjacima, Thornberg (2010., prema Thornberg, 2011.) daje objašnjenje zašto je neko dijete žrtva nasilnog ponašanja na temelju provedenog kvalitativnog istraživanja. Izjave ispitanika ukazuju na to da je osoba koja postaje žrtva na neki način drugačija od ostalih, primjerice, nosi drugačiju odjeću, drugačije se ponaša, priča na drugačiji način. Na takvo dijete vršnjaci gledaju kao na osobu koja se ne uklapa u njihovo okruženje (Thornberg, 2011.). Do nasilja najčešće dolazi kada se pripadnik jedne skupine nađe među pripadnicima neke druge skupine. Tada može doći do vrijeđanja, zadirkivanja, što su verbalne odrednice nasilničkog ponašanja, ali može doći i do fizičkog

sukoba u kojem se manifestiraju razni udarci i ozljeđivanja (Thornberg, 2011.). Ono što ispitanici najčešće navode kada ih se pita zašto netko postane žrtva nasilja među vršnjacima je to da su takva djeca najčešće, čudna, drugačija, ili koriste neki drugi izraz devijantnosti (Thornberg, 2011.).

Dodatni razlog nasilja među vršnjacima opisuju Lewis i Lewis (1984.) naglašavajući kako pritisak od strane vršnjaka igra veliku ulogu u nasilnim ponašanjima. Osim što vršnjaci mogu vršiti pritisak da dijete pije alkoholna pića, puši cigarete, ili uzima neku drugu supstancu štetnu za njegov organizam, mogu vršiti pritisak da se dijete nasilno ponaša prema drugom djetetu, ili da se priključi skupini vršnjaka koja se nasilno ponaša prema pojedincu ili drugoj slabijoj skupini (Lewis i Lewis, 1984.). Za vrijeme trajanja nasilnog događaja, moguće je da vršnjaci ne dopuštaju da dijete odustane od činjenja nasilnih djela (Lewis i Lewis, 1984.).

Kada se promatra prevalencija, odnosno učestalost pojave nasilja među vršnjacima, istraživanja pokazuju kako se nasilje najčešće događa u dobi od 10 do 14 godina. 35% dječaka i 31% djevojčica doživjelo je nasilje, dok je 33% dječaka i 17% djevojčica nasilno prema drugima (Coloroso, 2003.). Kada se govori o veličini naselja i škola, rezultati istraživanja koje je proveo Olweus (1998., prema Zrilić, 2006.) ne pokazuju statistički značajne razlike. Nasilje se podjednako događa u ruralnim i urbanim naseljima, kao i u malim i velikim školama.

U Republici Hrvatskoj postoji nekoliko istraživanja koja se bave nasiljem među vršnjacima. Opić (2000., prema Zrilić 2006.) navodi da su najučestaliji oblici rizičnog ponašanja vršnjaka fizičko i verbalno nasilje, kako je i ranije spomenuto. Fizičko nasilje u nekim školama prisutno je kod 55,5% učenika, dok verbalno nasilje čini 35,8% učenika. Ovaj rezultat odstupa do većine istraživanja u kojima je prisutnije verbalno od fizičkog nasilja, a razlog tome je što je istraživanje provedeno u osnovnim školama u kojima se najčešće prije ustanovi fizičko nasilje, a potom psihičko.

Sljedeći rezultati istraživanja odnose se na strukturno različita istraživanja što je dalo i vrlo raznolike rezultate koje je teško objediniti.

Istraživanje UNICEF-a provedeno je u 12 osnovnih škola u sklopu kampanje „Za sigurno i poticajno okruženje u školama“, a rezultati pokazuju kako je u nasilje svakodnevno uključeno oko 10% kako dječaka, tako i djevojčica, što je sukladno navedenim svjetskim trendovima (UNICEF, 2004., prema Zrilić, 2006.).

Istraživanje Svjetske zdravstvene organizacije (2006.) provedeno u Hrvatskoj i u njemu je sudjelovao 2401 sudionik. Rezultati ovog istraživanja pokazuju kako se prevalencija nasilja među djecom u Hrvatskoj kreće se od 9,9% za djevojčice i 15,7% za dječake (WHO, 2006., prema Vejmelka, 2012.).

Podaci o prevalenciji nasilja među djecom u Hrvatskoj dostupni su u okviru BECAN projekta (*Balkan Epidemiological Study on Child Abuse & Neglect*) (Sušac, Rimac i Ajduković, 2012.). Rezultati pokazuju da je takvo ponašanje u školama prisutno u različitim omjerima s obzirom na razrednu skupinu djece koja su sudjelovala u istraživanju. U petom razredu osnovne škole identificirano je 14,4% žrtava, 2,3% nasilnika te 7,7% nasilnika/žrtava. U sedmom razredu osnovne škole u 17,6% slučajeva djeca su prepoznati kao žrtve, 6,5% nasilnici te kao nasilnici/žrtve u 16,4% slučajeva. Učenici drugog razreda srednje škole u 13,2% slučajeva su žrtve, dok su stope nasilnika i nasilnika/žrtava nešto više nego u prethodnim dobnim skupinama (9,7% nasilnika i 19,8 nasilnika/žrtava) (Sušac, Rimac i Ajduković, 2012.).

AKTERI NASILJA MEĐU VRŠNJACIMA

Olweus na jednostavan način prezentira krug nasilja (Coloroso, 2003.). U krugu postoji nasilnik, žrtva ili žrtva/nasilnik i promatrači. Nasilnik je dominantna osoba ili skupina koji se ponašajnu nasilno prema žrtvi. Nasilnici najčešće čine psihičko i/ili fizičko nasilje nad žrtvama.

Žrtva trpi nasilnikove ispade, nije se u mogućnosti sama obraniti niti suprotstaviti. Najčešće ne prijavljuje nasilje nastavnicima ili roditeljima jer ima strah od ponovnog napada ili osвете nasilnika. Žrtva/nasilnik može biti žrtva, dok u drugom slučaju može biti i nasilnik. U jednoj situaciji može riskirati ulazeći u sukob, biti svladan i na taj način postaje žrtvom nasilja, dok u drugoj situaciji može biti podjednako moćan, i fizički i psihički, kao i osoba s kojom ulazi u sukob te stoga ima mogućnost nadjačati osobu i postati nasilnik (Coloroso, 2003.). Zanimljivo je da najveće poremećaje u ponašanju pokazuju djeca koja su u ulozi žrtva/nasilnik. Izrazito nizak stupanj samopoštovanja glavni je prediktor njihova uključivanja u nasilje, što znači da se žele dokazati da mogu biti snažniji od drugih te na taj način žele dobiti odobravanje ostale djece da nešto vrijede (Kokkinos, 2004., prema Zrilić, 2006.).

Na kraju postoje promatrači koji imaju razne uloge. Promatrači mogu biti aktivni, pasivni te promatrači/pomagači (Coloroso, 2003.). Aktivni promatrači se brzo uključuju u

nasilje potičući događaj, a od nasilnika se razlikuju samo po tome što ne iniciraju nasilje. Sljedeća skupina promatrača su oni neangažirani, pasivni koji ili samo promatraju nasilni događaj, ili ga u potpunosti zanemaruju. Zadnju skupinu čine promatrači/pomagači. Oni žele pomoći žrtvi na način da ju brane od nasilnika suprotstavljajući se i fizički i verbalno, ili razdvajaju nasilnika i žrtvu te na taj način prekidaju nasilni događaj (Coloroso, 2003.). Istraživanje Pepler i Craig (1995., prema Coloroso, 2003.) pokazuje kako su se promatrači u 85% slučajeva na neki način uključili u nasilni događaj, u 81% slučajeva su poticali odvijanje nasilnog događaja, u 48% slučajeva su promatrači bili aktivni sudionici, a u 13% slučajeva su intervenirali i pomogli žrtvi nasilja.

CYBERBULLYNG-ELEKTRONIČKO NASILJE

Potrebno se osvrnuti na Internet koji pruža još dodatne mogućnosti nasilnicima da vrše psihičko nasilje. Činjenje nasilja putem interneta poznato je pod nazivom *elektroničko nasilje* (*cyberbullying*) (Mesch, 2009.). Elektroničko nasilje predstavlja: „agresivno ponašanje koje je ponavljano i namjerno upućeno bespomoćnoj žrtvi putem elektroničkih oblika komunikacije kao što su mobiteli i Internet“ (Menesini i sur., 2012., prema Sticca i Perren, 2013.:740). Elektroničko nasilje predstavlja prikriveni oblik psihičkog nasilja (Shariff i Gouin, 2005., prema Cassidy, Faucher i Jackson, 2013.). Glasine, ogovaranja, isključivanja i napadi protiv ugleda osobe su uobičajeni oblici elektroničkog nasilja (Jackson, Cassidy i Brown, 2008., prema Cassidy, Faucher i Jackson, 2013.).

Ukratko, „elektroničko nasilje je pojam koji označava ciljani napad na dijete ili mladu osobu od strane drugog djeteta ili mlade osobe, koristeći moderne tehnologije (e-mail, mobitel, društvene mreže i sl.) u svrhu namjernog ponižavanja, mučenja, prijetnje i/ ili zlostavljanja pojedinca“ (Campfield, 2006., prema Vejmelka, 2012.: 7).

National Children's Home u Velikoj Britaniji (2005., prema Slonje i Smith, 2008.) proveo je istraživanje koje je obuhvaćalo 770 djece u dobi između 11 i 19 godina. Rezultati su pokazali da je 20% djece doživjelo nasilje putem interneta, a 11% je priznalo da su slali nasilne ili prijetee poruke nekom od svojih vršnjaka. Postoje najmanje dvije vrste posljedica kada se govori o *cyberbullying*-u. Moguće je da dijete/žrtva doživi sekundarnu viktimizaciju ponovno gledajući nasilni događaj kojeg je pretrpjelo, a kojeg je netko od vršnjaka snimio i postavio na Internet. Također, dijete može doživjeti sekundarnu viktimizaciju čitajući komentare u kojima se najčešće vršnjaci rugaju i smiju žrtvi nasilja.

Ako ne postoji žrtva nasilja u snimljenom događaju, netko od sudionika može postati žrtvom nasilja na Internetu u slučaju kada se vršnjaci komentirajući događaj smiju, rugaju, ili vrijeđaju jednog od sudionika nasilja (Juvonen i Gross, 2008.). Također, moguće je da djeca pišu uvredljive postove na *blogovima* ili *Facebook-u* upućene drugom djetetu pa na taj način dijete postaje žrtva *cyberbullying-a* (Juvonen i Gross, 2008.).

YOUTUBE I CYBERBULLYNG

YouTube je društvena mreža koja služi za dijeljenje, pregledavanje i komentiranje videozapisa. Korisnici ove društvene mreže najčešće imaju želju postići što veći broj gledanja njihovog videozapisa i što veći broj komentara na sam videozapis. Na taj način prvenstveno raste popularnost postavljenog videozapisa, a samim tim i popularnost korisnika koji je postavio videozapis na *YouTube* (Chatzopoulou, Sheng i Faloutsos, 2010.).

Cyberbullying putem *YouTube-a* moguće je ostvariti na nekoliko načina: najprije je potrebno postaviti videozapis koji predstavlja sadržaj u kojem je osoba omalovažavana, vrijeđana, udarana i sl. Zatim, u naslovu videozapisa moguće je napisati pogrdne nazive ili radnje koje omalovažavaju osobu. Sljedeći su komentari ispod videozapisa u kojima je moguće dodatno iznošenje negativnih stavova prema osobi ili osobama u videozapisu, ali i pozitivnih stavova koji ohrabruju počinitelja nasilja (Sticca i Perren, 2013.). Postoji velika mogućnost da će osoba koja je doživjela direktno nasilje, ako je taj događaj snimljen i postavljen na *Youtube*, biti izložena ponovnom nasilju (*cyberbullying-u*) gledajući videozapis i čitajući komentare (Sticca i Perren, 2013.).

CILJ I PROBLEMI ISTRAŽIVANJA

Cilj ovog istraživanja je objasniti razlike u popularnosti videozapisa objavljenih na *YouTube-u* koji prikazuju nasilje među vršnjacima na temelju obilježja videozapisa i obilježja nasilnih događaja među vršnjacima mjerljivih tim videozapisom.

Problem 1: Provjeriti doprinos tehničkih obilježja videozapisa, obilježja naslova, obilježja nasilnog sukoba, obilježja moderatora sukoba u snimci nasilnog događaja i ponašanja promatrača u objašnjenju broja pregleda videozapisa.

Problem 2: Ispitati doprinos tehničkih obilježja videozapisa, obilježja naslova, obilježja nasilnog sukoba, obilježja moderatora sukoba u nasilnom događaju i ponašanja promatrača u objašnjenju broja sviđanja videozapisa.

Problem 3: Utvrditi doprinos tehničkih obilježja videozapisa, obilježja naslova, obilježja nasilnog sukoba, obilježja moderatora sukoba u nasilnom događaju i ponašanja promatrača u objašnjenju broja komentara na videozapis.

METODA

JEDINICE ANALIZE

Proučavane jedinice analize u ovom istraživanju bile su fizičke jedinice analize i tematske jedinice analize. U fizičke jedinice analize se ubrajaju: naslov videozapisa, broj pregleda videozapisa, broj sviđanja videozapisa i broj komentara na videozapis.

Tematska jedinica analize u ovom istraživanju bio je sadržaj videozapisa u kojem su proučavana tehnička obilježja, obilježja sukoba, obilježja moderatora sukoba i ponašanja promatrača.

POPULACIJA

Populaciju istraživanja činilo je 96 videozapisa objavljenih na *Youtube*-u u razdoblju od 2007. do 2012. godine. Populaciju su činili videozapisi nasilja među vršnjacima koje se odvijalo u prirodnim uvjetima, objavljeni na društvenoj mreži *Youtube*. Istraživanje je bilo provedeno na videozapisima koji su snimljeni i objavljeni na području Republike Hrvatske, Bosne i Hercegovine te Srbije. Zbog lakšeg praćenja sadržaja nasilnih događaja, u obzir su uzeti samo videozapisi koji imaju dva aktera nasilja, što znači da su izostavljeni videozapisi s prisutnim masovnim tučnjavama. Ostali kriteriji isključivanja videozapisa odnosili su se na višekратно pojavljivanje istih videozapisa od strane različitih autora, videozapise koji u svom sadržaju ne prikazuju nasilje bez obzira na njima pripadajući naslov koji je povezan s nasiljem, videozapise s namještenim snimkama ili onima režiranim u promotivne, edukativne ili druge medijske svrhe, videozapisa u kojima je procijenjena dob glavnih aktera nasilja iznad 20 godina, videozapise iznimno loše kvalitete snimanja i videozapise bez zvuka.

Formiranje okvira uzorkovanja napravljeno je na način da su se upisivale ključne riječi u *Youtube* tražilicu te se, na temelju tako dobivenih rezultata, pregledavala lista na kojoj su

rezultati bili nasumično poredani. Riječi koje su se upisivale u tražilicu bile su srodne pojmu nasilja među vršnjacima te su uključivale sljedeće pojedinačne riječi ili fraze: *nasilje, škola, šora, šora u školi, tučnjava u školi, tuča u školi, fajt u školi, batine, batine u školi, hrvatska tučnjava u školi, najbolji fajt ikad, ulična tuča, istukli smo..., pretukli ga u školi, tuča djevojaka, svađa, cure tučnjava, ženska tuča, tučnjava na utakmici, fight u školi, fajt na ulici, fajt u oš, fajt u srednjoj školi, tučnjava, fajt.*

Nemogućnost korištenja probabilističkih tehnika uzorkovanja u ovom istraživanju leži u činjenici što se upisivanjem navedenih riječi u *Youtube* tražilicu pojavljuje mnogo stranih elemenata (mali broj videozapisa koji odgovaraju navedenim kriterijima, a nalaze se na listi kojom u većini slučajeva dominiraju videozapisi koji nisu srodni ispitivanoj tematici), te se mnogi videozapisi ponavljaju upisivanjem različitih riječi (višeputno pojavljivanje istih jedinica). Zbog tih razloga, ovo istraživanje je populacijsko, provedeno na temelju dostupnih videozapisa koji odgovaraju zadanim kriterijima¹. Dakle, entitet analize činili su videozapisi objavljeni na YouTube-u prosječnog trajanja od 1 minute i 27 sekundi snimljeni na području Bosne i Hercegovine, Republike Srbije i Republike Hrvatske.

Opažala su se i bilježila tehnička obilježja videozapisa, obilježja naslova, obilježja sukoba, obilježja moderatora sukoba i ponašanja promatrača te ishod sukoba. Općenita obilježja analiziranih videozapisa su broj pregleda videozapisa koji prosječno iznosi $M= 15\ 981,32$, broj „sviđanja“ videozapisa, $M= 61$, broj „nesviđanja“ videozapisa, $M= 118$, broj komentara na videozapis, $M= 94$, te trajanje cjelokupnog videozapisa, $M= 1$ minuta i 27 sekundi. Potrebno je naglasiti kako je prosječan broj pregleda videozapisa visok što je vrlo važno jer je broj pregleda videozapisa prvi i najznačajniji pokazatelj popularnosti nekog videozapisa. Kako bi korisnik uopće mogao označiti ostale parametre popularnosti, potrebno je da najprije otvori videozapis klikom na isti prilikom čega se broj pregleda videozapisa povećava za jedan. Broj sviđanja i nesviđanja videozapisa te broj komentara ne pokazuju se u prosjeku visokima što pokazuje da je korisnicima *YouTube*-a primarno gledanje videozapisa.

¹ Depolo, Tomečak, Ivanković, Štavalj: zajednička izrada okvira uzorkovanja

MJERNI INSTRUMENT

Mjerni instrument korišten za provedbu ovog istraživanja bila je *Provjerna lista za kvantitativnu analizu sadržaja i fizičkih obilježja videozapisa* - konstruiran je za potrebe ovog istraživanja. Provjerna lista sastoji se od ukupno šest blokova varijabli: tehnička obilježja videozapisa, obilježja naslova, obilježja sukoba, obilježja moderatora sukoba i ponašanja promatrača, ishod sukoba te bloka koji predstavlja opća obilježja videozapisa.

Blok *tehnička obilježja videozapisa* sastoji se od sljedećih varijabli: rezolucija videozapisa, način snimanja i duljina snimke. Blok *obilježja naslova* sastoji se od imena aktera u naslovu videozapisa, spominjanje mjesta događaja u naslovu videozapisa te navođenje spola aktera u naslovu videozapisa. Blok *obilježja sukoba* snimljenog videozapisom sastoji se od sljedećih varijabli: početak sukoba, završetak sukoba, oblici fizičkog nasilja prvog i drugog aktera, broj udaraca rukom prvog i drugog aktera, broj udaraca nogom prvog i drugog aktera te oblici verbalnog nasilja prvog i drugog aktera. Blok *obilježja moderatora snimljenog nasilnog događaja i ponašanja publike* sastoji se od sljedećih varijabli: prisutnosti moderatora sukoba u nasilnom događaju, poticanje sukoba od strane moderatora sukoba, prisutnosti upravljanja sukobom, prisutnosti poticanja nasilja, prisutnosti smanjivanja nasilja, prisutnosti upravljanja promatračima, brojnosti promatrača te oblika ponašanja promatrača. Blok *ishod sukoba* sastoji se od sljedećih varijabli: fizičke posljedice sukoba, žrtva nasilja i ponašanje žrtve nasilja. Posljednji blok su *opća obilježja videozapisa*, a sastoji se od sljedećih varijabli: naslov videozapisa, datum postavljanja videozapisa i popularnost videozapisa koja se sastoji od broja pregleda, broja „sviđanja“, broja „nesviđanja“ te vremenskog trajanja videozapisa.

Kako je u analizama nenametljivim metodama često izostajanje podataka za ciljane varijable, vrijednosti koje nedostaju (eng. *Missing data*) bile su kodirane na četiri načina:

„*Nije navedeno*“ u slučaju kada neko od obilježja naslova nije navedeno u naslovu.

„*Ništa od navedenog*“ u slučaju kada nijedna od karakteristika ili obilježja nije bila prikazana u videozapisu.

„*Nije moguće procijeniti*“ u slučaju kada se vidjelo da se nešto događa a nije bilo razumljivo što se točno vidi ili čuje u videozapisu.

„*Nije vidljivo*“ u slučaju kada nije točno vidljivo što se događa u videozapisu.

OPERACIONALIZACIJA VARIJABLI

Kriterijske varijable bile su: broj pregleda videozapisa, broj „sviđanja“ videozapisa i broj komentara na videozapis.

Broj pregleda videozapisa označava broj klikova na pojedini videozapis, a broj je moguće očitati ispod videozapisa na *YouTube*-u.

Broj „sviđanja“ videozapisa označava broj klikova na „sviđa mi se“, ispod videozapisa.

Broj komentara na videozapis označava komentare ispod snimljenog videozapisa na *YouTube*-u koje su ostavili korisnici.

Prediktorske varijable grupirane su u ukupno pet blokova. *Prvi blok* prediktorskih varijabli su tehnička obilježja videozapisa, a varijable unutar bloka su: način snimanja-kamera se nalazi ispred promatrača, u neposrednoj blizini aktera i duljina snimke. *Drugi blok* prediktorskih varijabli predstavljaju obilježja naslova, a sastoji se od sljedećih varijabli: navedeno ime aktera u naslovu videozapisa, navedeno ime mjesta događaja u naslovu videozapisa, naveden spol aktera u naslovu videozapisa. *Treći blok* prediktorskih varijabli su obilježja sukoba, a sastoji se od sljedećih varijabli: početak sukoba-postoji uvod u sukob, završetak sukoba-razdvajanje aktera, zabilježeni oblici fizičkog nasilja prvog i drugog aktera, zabilježen broj udaraca rukom prvog i drugog aktera, zabilježen broj udaraca nogom prvog i drugog aktera te zabilježeni oblici verbalnog nasilja prvog i drugog aktera. *Četvrti blok* prediktorskih varijabli su obilježja moderatora i ponašanja promatrača, a sastoji se od sljedećih varijabli: zabilježeno postojanje moderatora sukoba, zabilježeno poticanje sukoba od strane moderatora sukoba, zabilježeno upravljanje sukobom od strane moderatora sukoba, zabilježeno poticanje nasilja od strane moderatora sukoba, zabilježeno smanjivanje nasilja od strane moderatora sukoba, zabilježeno upravljanje promatračima od strane moderatora sukoba, zabilježen broj promatrača te ponašanje promatrača. Posljednji *peti blok* prediktorskih varijabli su obilježja ishoda sukoba, a sastoji se od sljedećih varijabli: zabilježene fizičke posljedice sukoba, zabilježena žrtva nasilja i zabilježeno ponašanje žrtve nasilja.

Način snimanja predstavlja položaj kamere naspram aktera. Tri su moguća položaja kamere: ispred promatrača, među promatračima i iza promatrača.

Duljina snimke odnosi se na vremensko trajanje videozapisa. Način snimanja i duljina snimke spadaju u tehnička obilježja videozapisa.

Ime aktera, ime mjesta događaja i navođenje spola aktera u naslovu videozapisa označavaju širinu naslova kao proučavane fizičke jedinice, a ukupno spadaju u obilježja naslova.

Početak sukoba označava način na koji sukob počinje; sukob može početi iznenada, ili može postojati uvod u sukob.

Završetak sukoba označava način na koji sukob završava; sukob može završiti nakon što se jedan od aktera ozlijedi, nakon što jedan od aktera odustane, ili nakon što aktere razdvoje jedan ili više promatrača.

Oblici fizičkog nasilja prvog i drugog aktera označavaju udaranje rukama, nogama, predmetima, guranje i slično. Broj udaraca rukom prvog i drugog aktera označavaju broj udaraca rukom koje su akteri uputili jedan prema drugom za vrijeme trajanja snimljenog nasilnog događaja.

Broj udaraca nogom prvog i drugog aktera označavaju broj udaraca nogom koje su akteri uputili jedan prema drugom za vrijeme trajanja snimljenog nasilnog događaja.

Oblici verbalnog nasilja prvog i drugog aktera označavaju vrijeđanje, prijetnje, psovanje i slično.

Početak sukoba, završetak sukoba, oblici fizičkog nasilja prvog i drugog aktera, broj udaraca rukom prvog i drugog aktera, broj udaraca nogom prvog i drugog aktera te oblici verbalnog nasilja prvog i drugog aktera ukupno čine obilježja nasilnog događaja.

Postojanje moderatora sukoba označava postoji li ili ne postoji moderator u sukobu; ona osoba koja upravlja sukobom.

Poticanje sukoba od strane moderatora sukoba označava potiče li moderator ili ne potiče aktera na sukob.

Upravljanje sukobom od strane moderatora sukoba označava najavljivanje sukoba, komentiranje sukoba ili organiziranje sukoba od strane moderatora sukoba.

Poticanje nasilja od strane moderatora sukoba označava poticanje sukoba navijanjem, guranje aktera u sukob, nagovaranje aktera na sukob, naređivanje akterima da zadaju jedan drugome udarce te sprječavanje razdvajanja aktera sukoba.

Smanjivanje nasilja od strane moderatora sukoba označava naređivanje akterima da prestanu sa sukobom i razdvajanje aktera sukoba.

Upravljanje promatračima od strane moderatora sukoba označava poticanje navijanja i prostorno raspoređivanje promatrača. Ponašanje promatrača označava navijanje, ignoriranje

nasilnog događaja, promatranje nasilnog događaja, traženje prestanka nasilnog događaja, razdvajanje aktera, psovanje i slično.

Postojanje moderatora sukoba, poticanje sukoba od strane moderatora sukoba, upravljanje sukobom, poticanje nasilja, smanjivanje nasilja, upravljanje promatračima te ponašanje promatrača spada u obilježja moderatora sukoba i ponašanja promatrača.

Fizičke posljedice sukoba označavaju ozljede nosa i kože na glavi i ekstremitetima.

Varijabla žrtva nasilja označava postoji li ili ne postoji žrtva nasilja u snimljenom nasilnom događaju.

Ponašanje žrtve nasilja označava bježanje žrtve od nasilnika, plakanje, dozivanje upomoć, branjenje pokrivajući rukama dijelove tijela ili glavu.

Fizičke posljedice sukoba, žrtva nasilja i ponašanje žrtve nasilja spadaju u ishod sukoba.

OBRADA PODATAKA

Za potrebe testiranja hipoteza, za sve tri hipoteze istraživanja korištena je metoda hijerarhijske regresijske analize kojom se u pet koraka uvode novi blokovi ispitivanih varijabli koji pokazuju povezanost s kriterijskom varijablom, te se na taj način u zadnjem koraku vidi koje su varijable najviše pridonijele objašnjenju provjeravane kriterijske varijable. Hijerarhijska regresijska analiza temelji se na pojedinačnom uvrštavanju novih varijabli ili skupova varijabli u regresijsku jednadžbu prema unaprijed određenom redosljedju (Cohen i sur., 2003.). Nakon svakoga novog koraka računa se novi postotak objašnjene varijance, čime se testira jedinstveni doprinos varijable ili skupa varijabla uvrštenih na određenom koraku testiranjem značajnosti promjene u postotku objašnjene varijance kriterija (Cohen i sur., 2003.).

REZULTATI**BROJ PREGLEDA VIDEOZAPISA**

Tablica 4.1.
Rezultati hijerarhijske regresijske analize

Model	Prediktori	β	R^2	F (promjena R^2)
1	Način snimanja-kamera se nalazi ispred promatrača, u neposrednoj blizini aktera	,222*	,049	4,88*
2	Način snimanja-kamera se nalazi ispred promatrača, u neposrednoj blizini akter	,153	,121	3,13*
	Navedeno ime drugog aktera u naslovu	-,177		
	Naveden naziv naselja/grada u naslovu	,199		
3	Naveden naziv škole u naslovu	-,154		
	Način snimanja-kamera se nalazi ispred promatrača, u neposrednoj blizini akter	,155	,167	2,18*
	Navedeno ime drugog aktera u naslovu	-,153		
	Naveden naziv naselja/grada u naslovu	,172		
	Naveden naziv škole u naslovu	-,165		
	Zabilježeno gađanje predmetima	-,051		
	Zabilježeno povlačenje za kosu	,077		
	Zabilježeno udaranje predmetima	,046		
4	Zabilježen broj udaraca rukom prvog aktera	,205*		
	Način snimanja-kamera se nalazi ispred promatrača, u neposrednoj blizini akter Ime drugog aktera	,111	,333	3,44**
	Navedeno ime drugog aktera u naslovu	-,143		
	Naveden naziv naselja/grada u naslovu	,129		
	Naveden naziv škole u naslovu	-,245*		
	Zabilježeno gađanje predmetima	-,070		
	Zabilježeno povlačenje za kosu	0,75		

	Zabilježeno udaranje predmetima	0,77		
	Zabilježen broj udaraca rukom prvog aktera	,123		
	Zabilježen smijeh promatrača	-,132		
	Zabilježeno traženje prestanka nasilnog događaja od strane promatrača	,230*		
	Zabilježeno ignoriranje nasilnog događaja od strane promatrača	-,313*		
	Nagovaranje aktera na sukob od strane moderatora sukoba	,160		
	Način snimanja-kamera se nalazi ispred promatrača, u neposrednoj blizini akter	,092	,364	3,05**
	Navedeno ime drugog aktera u naslovu	-,154		
	Naveden naziv naselja/grada u naslovu	,117		
	Naveden naziv škole u naslovu	-,283*		
	Zabilježeno gađanje predmetima	-,073		
	Zabilježeno povlačenje za kosu	,079		
	Zabilježeno udaranje predmetima	,080		
5	Zabilježen broj udaraca rukom prvog aktera	,140		
	Zabilježen smijeh promatrača	-,148		
	Zabilježeno traženje prestanka nasilnog događaja od strane promatrača	,219*		
	Zabilježeno ignoriranje nasilnog događaja od strane promatrača	-,377**		
	Zabilježeno nagovaranje aktera na sukob od strane moderatora sukoba	,154		
	Zabilježeno izbjegavanje sukoba od strane žrtve nasilnog događaja	-,002		
	Zabilježeno bježanje od strane žrtve nasilnog događaja	-,191		
	Zabilježeno branjenje pokrivajući glavu od strane žrtve nasilnog događaja	,027		

$p < 0,05^*$; $p < 0,01^{**}$

Hijerarhijska regresijska analiza pokazala je da u prvom koraku odabrani set prediktorskih varijabli objašnjava 4,9% varijance kriterija *broja pregleda videozapisa*.

Iz Tablice 4.1. vidljivi su beta koeficijenti koji pokazuju da se *način snimanja gdje se kamera nalazi ispred promatrača, u neposrednoj blizini aktera* ($\beta=+,222$; $p<0,05$) pokazao kao značajan prediktor, što pokazuje da što je kamera bila bliže akterima nasilnog događaja, to je veći broj pregleda videozapisa objavljenih na *YouTube-u* koji prikazuju nasilje među vršnjacima.

Uvođenjem sljedećeg seta prediktora koji se odnosi na obilježja naslova, u drugom koraku ukupna objašnjena varijanca povećava se za 7,2%, odnosno rezultati pokazuju kako odabrani set prediktorskih varijabli sada objašnjava 12,1% varijance kriterija. Pri tome se, kao što i pokazuju rezultati prikazani u tablici 4.1., pokazalo da nijedan od prediktora nije bio statistički značajan.

Dodavanjem novog seta prediktorskih varijabli koji se odnosi na obilježja sukoba, u trećem koraku ukupna objašnjena varijanca broja pregleda videozapisa povećava se za 4,6% te je sada objašnjeno 16,7% varijance kriterija. Iz tablice 4.1. vidljive su vrijednosti beta koeficijenta koje pokazuju kako se samo *zabilježen broj udaraca rukom prvog aktera* ($\beta=+,205$, $p<0,05$) pokazao kao značajan prediktor, što pokazuje da što je broj udaraca rukom prvog aktera veći, to je veći broj pregleda videozapisa objavljenih na *YouTube-u* koji prikazuju nasilje među vršnjacima.

Sljedećim dodanim setom prediktorskih varijabli koji se odnosi na obilježja ponašanja promatrača, u četvrtom koraku ukupna objašnjena varijanca povećava se za 16,6% te objašnjava 33,3% varijance kriterija. Iz tablice 4.1. vidljivi su beta koeficijenti iz čijih se vrijednosti zaključuje da su se *naveden naziv škole u naslovu* ($\beta=-,245$, $p<0,05$), *zabilježeno traženje prestanka nasilnog događaja od strane promatrača* ($\beta=+,230$, $p<0,05$) i *zabilježeno ignoriranje nasilnog događaja od strane promatrača* ($\beta=-,313$, $p<0,01$) pokazali kao značajni prediktori, što pokazuje da ako u naslovu videozapisa nije naveden naziv škole, što češće promatrači traže prestanak nasilnog događaja i što rjeđe promatrači ignoriraju nasilni događaj, to je veći broj pregleda videozapisa objavljenih na *YouTube-u* koji prikazuju nasilje među vršnjacima.

U posljednjem koraku dodavanjem seta prediktorskih varijabli koji se odnosi na obilježja ishoda sukoba, u petom koraku ukupna objašnjena varijanca povećava se tek za 3,1%, što ukupno predstavlja 36,4% varijance kriterija. Iz tablice 4.1. vidljivi su beta koeficijenti iz čijih se vrijednosti zaključuje da su se *naveden naziv škole u naslovu* ($\beta=-,283$,

$p < 0,05$), zabilježeno traženje prestanka nasilnog događaja od strane promatrača ($\beta = +,219$, $p < 0,05$), zabilježeno ignoriranje nasilnog događaja od strane promatrača ($\beta = -,377$, $p < 0,01$) pokazali kao značajni prediktori, što pokazuje da što je rjeđe naveden naziv škole u naslovu videozapisa, što češće promatrači traže prestanak nasilnog događaja i što rjeđe promatrači ignoriraju nasilni događaj, to je veći broj pregleda videozapisa objavljenih na *YouTube*-u koji prikazuju nasilje među vršnjacima.

BROJ SVIĐANJA VIDEOZAPISA

Tablica 4.2.

Rezultati hijerarhijske regresijske analize za kriterijsku varijablu broj „sviđanja“ videozapisa

Model	Prediktori	β	R^2	F (promjena R^2)
1	Način snimanja-kamera se nalazi ispred promatrača, u neposrednoj blizini aktera	,230*	,131	7,03**
	Početak snimanja-snimanje počinje prije početka sukoba	-,258**		
2	Način snimanja-kamera se nalazi ispred promatrača, u neposrednoj blizini aktera	,212*	,172	4,74**
	Početak snimanja-snimanje počinje prije početka sukoba	-,243*		
	Navedeno ime prvog aktera u naslovu	,341		
	Navedeno ime drugog aktera u naslovu	-,420*		
3	Način snimanja-kamera se nalazi ispred promatrača, u neposrednoj blizini aktera	,222*	,287	3,83**
	Početak snimanja-snimanje počinje prije početka sukoba	-,280**		
	Navedeno ime prvog aktera u naslovu	,279		
	Navedeno ime drugog aktera u naslovu	-,365		
	Zabilježeno gađanje predmetima	-,045		
	Zabilježeno povlačenje za kosu	,211*		
	Zabilježeno udaranje predmetima	,021		

	Zabilježen broj udaraca nogom prvog aktera	-,379*		
	Zabilježen broj udaraca nogom drugog aktera	,532**		
4.korak	Način snimanja-kamera se nalazi ispred promatrača, u neposrednoj blizini aktera	,203*	,396	5,00**
	Početak snimanja-snimanje počinje prije početka sukoba	-,281**		
	Navedeno ime prvog aktera u naslovu	,269		
	Navedeno ime drugog aktera u naslovu	-,383*		
	Zabilježeno gađanje predmetima	-,049		
	Zabilježeno povlačenje za kosu	,175		
	Zabilježeno udaranje predmetima	,098		
	Zabilježen broj udaraca nogom prvog aktera	-,315		
	Zabilježen broj udaraca nogom drugog aktera	,459**		
	Zabilježeno traženje prestanka nasilnog događaja od strane promatrača	,266**		
	Zabilježeno negodovanje od strane promatrača (zbog završetka sukoba, zbog dosadnog sukoba)	-,227*		

$p < 0,05$ *; $p < 0,01$ **

Hijerarhijska regresijska analiza pokazala je da u prvom koraku odabrani set prediktorskih varijabli objašnjava 13,1% varijance kriterija *broja „svidanja“ videozapisa*.

Iz Tablice 4.2. vidljivi su beta koeficijenti iz čijih se vrijednosti zaključuje kako je u prvom koraku vidljivo da su se *način snimanja gdje se kamera nalazi ispred promatrača, u neposrednoj blizini aktera* ($\beta = +,230$, $p < 0,05$) i *početak snimanja kada snimanje počinje za vrijeme nasilnog događaja* ($\beta = -,258$, $p < 0,01$) pokazali kao značajni prediktori, što pokazuje da što je kamera bliže akterima sukoba i ako je snimanje započelo za vrijeme samog sukoba, to je veći broj „svidanja“ videozapisa objavljenih na YouTube-u koji prikazuju nasilje među vršnjacima.

Dodavanjem novog seta prediktorskih varijabli koji se odnosi na obilježja naslova, u drugom koraku ukupna objašnjena varijanca povećava se tek za 4,1% što ukupno predstavlja 17,2% kriterija. Iz Tablice 4.2. vidljivi su beta koeficijenti iz čijih se vrijednosti zaključuje kako u drugom koraku kao značajni prediktori i dalje ostaju *način snimanja gdje se kamera nalazi ispred promatrača, u neposrednoj blizini aktera* ($\beta=+,212$, $p<0,05$) i *početak snimanja kada snimanje počinje za vrijeme nasilnog događaja* ($\beta=-,243$, $p<0,05$) te se kao značaj prediktor pojavljuje *navedeno ime drugog aktera u naslovu* ($\beta=-,420$, $p<0,05$), što pokazuje da što je kamera bliže akterima sukoba i ako je snimanje započelo za vrijeme samog sukoba, te što je u naslovu češće naznačeno ime drugog aktera, to je veći broj „sviđanja“ videozapisa objavljenih na YouTube-u koji prikazuju nasilje među vršnjacima.

Dodavanjem novog seta prediktorskih varijabli koji se odnosi na obilježja sukoba, u trećem koraku hijerarhijske regresijske analize ukupna objašnjena varijanca povećava se za 11,5% što ukupno predstavlja 28,7% kriterija. Iz Tablice 4.2. vidljivi su beta koeficijenti iz čijih se vrijednosti zaključuje kako se u trećem koraku kao značajan prediktor gubi *navedeno ime drugog aktera u naslovu*, a značajni prediktori su ponovno *način snimanja gdje se kamera nalazi ispred promatrača, u neposrednoj blizini aktera* ($\beta=+,222$, $p<0,05$) i *početak snimanja kada snimanje počinje za vrijeme nasilnog događaja* ($\beta=-,280$, $p<0,01$), te *zabilježeno povlačenje za kosu* ($\beta=+,211$, $p<0,05$), *zabilježen broj udaraca nogom prvog aktera* ($\beta=-,379$, $p<0,05$) i *zabilježen broj udaraca nogom drugog aktera* ($\beta=+,532$, $p<0,01$), što pokazuje da što je kamera bliže akterima sukoba, ako je snimanje započelo za vrijeme samog sukoba, što je češće zabilježeno povlačenje za kosu, što je rjeđe zabilježeno udaranje nogom prvog aktera i što je češće zabilježeno udaranje nogom drugog aktera, to je veći broj „sviđanja“ videozapisa objavljenih na YouTube-u koji prikazuju nasilje među vršnjacima.

U posljednjem koraku dodajući novi set prediktorskih varijabli koji se odnosi na obilježja ponašanja promatrača, ukupna objašnjena varijanca povećava se za 10,9%, što ukupno predstavlja 39,6% kriterija. Iz Tablice 4.2. vidljivi su beta koeficijenti iz čijih se vrijednosti zaključuje kako su se u četvrtom koraku kao značajni prediktori pokazali *način snimanja gdje se kamera nalazi ispred promatrača, u neposrednoj blizini aktera* ($\beta=+,203$, $p<0,05$), *početak snimanja kada snimanje počinje za vrijeme nasilnog događaja* ($\beta=-,281$, $p<0,01$), ponovno *navedeno ime drugog aktera u naslovu* ($\beta=-,383$, $p<0,05$), *zabilježen broj udaraca nogom drugog aktera* ($\beta=+,459$, $p<0,01$), *zabilježeno traženje prestanka nasilnog događaja od strane promatrača* ($\beta=+,266$, $p<0,01$) i *zabilježeno negodovanje od strane promatrača (zbog završetka sukoba, zbog dosadnog sukoba)* ($\beta=-,227$, $p<0,05$), što pokazuje

da što je kamera bliže akterima sukoba, ako je snimanje započelo za vrijeme samog sukoba, što je češće navedeno ime drugog aktera u naslovu, što je češće zabilježeno udaranje nogom drugog aktera, što je češće zabilježeno traženje prestanka nasilnog događaja od strane promatrača i što je rjeđe zabilježeno negodovanje zbog prestanka sukoba ili zbog dosadnog sukoba od strane promatrača, to je veći broj „sviđanja“ videozapisa objavljenih na *YouTube*-u koji prikazuju nasilje među vršnjacima.

BROJ KOMENTARA NA VIDEOZAPIS

Tablica 4.3.

Rezultati hijerarhijske regresijske analize za kriterijsku varijablu broj komentara na videozapis

Model	Prediktori	β	R^2	F (promjena R^2)
1	Navedeno ime drugog aktera u naslovu	-,206*	,043	4,17*
2	Navedeno ime drugog aktera u naslovu	-,137		
	Zabilježeno povlačenje za kosu	,241*		
	Zabilježeno udaranje predmetima	-,011	,210	4,77**
	Zabilježene prijetnje	,436**		
	Zabilježena upozorenja (uvjetna prijetnja, npr.: „ako ti mene udariš, razbit ću ti glavu“)	-,292*		
3.korak	Navedeno ime drugog aktera u naslovu	-,156	,379	6,64**
	Zabilježeno povlačenje za kosu	,166		
	Zabilježeno udaranje predmetima	,026		
	Zabilježene prijetnje	,335**		
	Zabilježena upozorenja (uvjetna prijetnja, npr.: „ako ti mene udariš, razbit ću ti glavu“)	-,232*		
	Zabilježeno traženje prestanka nasilnog događaja od strane promatrača	,352**		
	Zabilježeno navijanje promatrača	,152		
	Zabilježeno ignoriranje nasilnog događaja od strane promatrača	- ,234**		

4.korak	Navedeno ime drugog aktera u naslovu	-,149	,394	4,95**
	Zabilježeno povlačenje za kosu	,160		
	Zabilježeno udaranje predmetima	,025		
	Zabilježene prijetnje	,315**		
	Zabilježena upozorenja (uvjetna prijetnja, npr.: „ako ti mene udariš, razbit ću ti glavu“)	-,213		
	Zabilježeno traženje prestanka nasilnog događaja od strane promatrača	,365**		
	Zabilježeno navijanje promatrača	,123		
	Zabilježeno ignoriranje nasilnog događaja od strane promatrača	- ,249**		
	Zabilježeno izbjegavanje sukoba od strane žrtve nasilnog događaja	,099		
	Zabilježeno bježanje žrtve nasilnog događaja	-,139		
	Zabilježeno branjenje pokrivajući glavu od strane žrtve nasilnog događaja	-,102		

$p < 0,05^*$; $p < 0,01^{**}$

Rezultati provedene hijerarhijske regresijske analize pokazali su da je u prvom koraku odabrani set prediktorskih varijabli koji se odnosi na obilježja naslova objasnio 4,3% varijance kriterija *broja komentara na videozapis*.

Iz Tablice 4.3. vidljivi su beta koeficijenti iz čijih se vrijednosti zaključuje kako je u prvom koraku vidljivo da se *navedeno ime drugog aktera u naslovu* ($\beta = -,206$, $p < 0,05$) pokazalo kao značajan prediktor, što pokazuje da što je češće naziv drugog aktera u naslovu videozapisa, to će biti više komentara na videozapis objavljen na YouTube-u koji prikazuje nasilje među vršnjacima.

Dodavanjem novog seta prediktorskih varijabli koji se odnosi na obilježja sukoba, u drugom koraku ukupna objašnjena varijanca se povećava za 15,7% što ukupno predstavlja 21,0% kriterija. Iz Tablice 4.3. vidljivi su beta koeficijenti iz čijih se vrijednosti zaključuje kako se u drugom koraku kao značajni prediktori pokazuju *zabilježeno povlačenje za kosu* ($\beta = +,241$, $p < 0,05$), *zabilježene prijetnje* ($\beta = +,436$, $p < 0,01$) i *zabilježena upozorenja (uvjetna prijetnja, npr.: „ako ti mene udariš, razbit ću ti glavu!“)* ($\beta = -,292$, $p < 0,05$), što pokazuje da što je češće zabilježeno povlačenje za kosu, što su prijetnje češće zabilježene te što su

upozorenja rjeđe zabilježena, to će biti više komentara na videozapis objavljen na YouTube-u koji prikazuje nasilje među vršnjacima.

U trećem koraku dodajući novi set prediktorskih varijabli koji se odnosi na ponašanje promatrača objašnjena varijanca se povećava za 16,9% što ukupno predstavlja 37,9% kriterija. Iz Tablice 4.3. vidljivi su beta koeficijenti iz čijih se vrijednosti zaključuje kako se u trećem koraku kao značajni prediktori pokazuju *zabilježene prijetnje* ($\beta=+,335$, $p<0,01$), *zabilježena upozorenja (uvjetna prijetnja, npr.: „ako ti mene udariš, razbit ću ti glavu!“)* ($\beta=-,232$, $p<0,05$), *zabilježeno traženje prestanka nasilnog događaja od strane promatrača* ($\beta=+,352$, $p<0,01$) i *zabilježeno ignoriranje nasilnog događaja od strane promatrača* ($\beta=-,234$, $p<0,01$), što pokazuje da što su prijetnje češće zabilježene, što su upozorenja rjeđe zabilježena, što je češće zabilježeno da promatrači traže prestanak nasilnog događaja i što je rjeđe zabilježeno da promatrači ignoriraju nasilni događaj, to će biti više komentara na videozapis objavljen na YouTube-u koji prikazuje nasilje među vršnjacima.

U posljednjem koraku dodajući novi set prediktorskih varijabli koji se odnosi na obilježja ishoda sukoba objašnjena varijanca se povećava za 1,5% što ukupno predstavlja 39,4% kriterija. Iz Tablice 4.3. vidljivi su beta koeficijenti iz čijih se vrijednosti zaključuje kako se u četvrtom koraku kao značajni prediktori pokazuju *zabilježene prijetnje* ($\beta=+,315$, $p<0,01$), *zabilježeno traženje prestanka nasilnog događaja od strane promatrača* ($\beta=+,352$, $p<0,01$) i *zabilježeno ignoriranje nasilnog događaja od strane promatrača* ($\beta=-,249$, $p<0,01$), što pokazuje da što su prijetnje češće zabilježene, što je češće zabilježeno da promatrači traže prestanak nasilnog događaja i što je rjeđe zabilježeno da promatrači ignoriraju nasilni događaj, to će biti više komentara na videozapis objavljen na YouTube-u koji prikazuje nasilje među vršnjacima.

RASPRAVA I ZAKLJUČAK

Prvi problem objašnjen je u dijelu obilježja naslova i obilježja moderatora sukoba i ponašanja promatrača, dok se u dijelu tehničkih obilježja videozapisa, obilježja sukoba i ishoda sukoba nisu pokazale statistički značajne povezanosti s brojem pregleda videozapisa.

Potrebno je objasniti na koji način navedena obilježja naslova i ponašanja promatrača objašnjavaju brojnost pregleda videozapisa koji prikazuju nasilje među vršnjacima objavljenih na *YouTube*-u. Kako na temu nasilja među vršnjacima nema, koliko je nama poznato, istraživanja koja na ovaj način proučavaju navedenu temu, što znači da nije pronađeno

nijedno istraživanje koje proučava popularnost videozapisa koji prikazuju nasilje među vršnjacima objavljenih na *YouTube*-u, ili općenito nasilje prikazano na objavljenim *YouTube*-videozapisima, nalazi će biti potkrijepljeni istraživanjima koji se općenito bave popularnošću *YouTube* videozapisa, ali i istraživanjima koja proučavaju tradicionalno nasilje među vršnjacima. Sam naslov videozapisa prvi privlači osobu da pogleda neki videozapis, stoga je važan njegov sadržaj, ključne riječi koje će ga učiniti atraktivnim (Chatzopoluou, Sheng i Faloutsos, 2010.). U ovom istraživanju naveden naziv škole u naslovu se pokazao kao značajan prediktor, ali s negativnim predznakom što u ovom slučaju znači da ne igra ulogu u odabiru videozapisa koje će osoba gledati. No, zato drugi prediktori koji se odnose na obilježja naslova pokazuju drugačije, što će biti kasnije prikazano. Istraživanje koje je provela Lange (2008.) pokazuje da obilježja naslova općenito privlače korisnike da pogledaju neki videozapis.

Sukladno ovom istraživanju, istraživanja koja su proučavala promatrače nasilja među vršnjacima pokazuju kako promatrači u 81% slučajeva potiču odvijanje nasilnog događaja (Pepler i Craig, 1995., prema Coloroso, 2003.). Ako su promatrači aktivni, znači da daju značaj događaju te samim tim događaj postaje zanimljiviji (Coloroso, 2003.). U slučaju ovog istraživanja pokazalo se da će videozapisi biti popularniji ako je ponašanje promatrača bilo takvo da potiče nasilni događaj.

Drugi problem objašnjen je u dijelu tehničkih obilježja videozapisa, obilježja naslova, obilježja sukoba i obilježja ponašanja promatrača i moderatora sukoba.

Analizirajući videozapise primijećeno je da će korisnici *YouTube* društvene mreže češće označiti da im se pogledani videozapis sviđa ako je kamera blizu aktera nasilnog događaja i ako ih prati cijelo vrijeme, što znači da je događaj značajan te da ga je potrebno pomno dokumentirati. Snimanje događaja iz neposredne blizine daje veće značenje događaju (Lange, 2008.). Nadalje, ako snimanje nasilnog događaja započne za vrijeme sukoba korisnici će češće označiti da im se videozapis sviđa jer na taj način pokazuju da ih ne zanima razlog sukoba, nego samo način na koji se akteri sukobljavaju, a to je bilo važno i za osobu koja je dokumentirala događaj. Istraživanje Cha i suradnika (2007.) pokazuje da će biti popularniji oni videozapisi u kojima se snima glavni događaj, a u ovom slučaju to je sam sukob.

Zatim, što je broj udaraca nogom prvog aktera rjeđi, a drugog akteri češći, to će korisnici *YouTube*-a češće kliknuti opciju „sviđa mi se“. Analizirajući videozapise primijećeno je da nije od velikog značaja koliko koji akter upućuje udaraca nogom, nego općenito koliko ima izmijenjenih udaraca nogom, u koje područje tijela i koliko su ti udarci opasni. Za popularnost

videozapisa poput akcijskih filmskih isječaka u kojima se prikazuje neki sukob, važno je da to budu oni najatraktivniji dijelovi, gdje ima najviše borbe i adrenalina (Cha i sur., 2007.).

Na kraju, ako publika češće traži prestanak nasilnog događaja i ako rjeđe negoduje zbog završetka sukoba ili dosadnog sukoba, to će korisnici češće kliknuti opciju „sviđa mi se“. Kako korisnici *YouTube*-a predstavljaju sekundarnu publiku u ovom slučaju, tako i oni bilježenjem opcije „sviđa mi se“ potvrđuju reakcije primarne publike koja se nalazi na videozapisu. Kao i u objašnjenju broja pregleda videozapisa, važno je da publika ne ignorira nasilni događaj jer na taj način pokazuje da je događaj zanimljiv i da je potrebno pridavati pažnju trenutnoj situaciji. Ako publika traži prestanak nasilnog događaja znači da je događaj značajan, a količina i oblici nasilja su vjerojatno na visokom stupnju opasnosti, a takav će videozapis i korisnici *YouTube*-a doživljavati zanimljivim i vrijednim gledanja.

Treći problem objašnjen je u dijelu obilježja sukoba i obilježja moderatora sukoba i ponašanja promatrača.

Analizirajući videozapise primijećeno je da će korisnici *YouTube* društvene mreže češće komentirati videozapise u kojima su prisutne prijetnje jednog ili oba aktera što čini videozapis zanimljivijim te je ponekad potrebno komentirati i sam razgovor između aktera u kojem su vrlo često sadržane psovke, prijetnje i/ ili upozorenja. Verbalno nasilje samo po sebi dolazi do izražaja u školskom okruženju, najčešće je kod osnovnoškolske dobi, a često verbalno nasilje može biti uvod fizičkom nasilju (Thornberg, 2011.). Kao i u objašnjenju broja pregleda videozapisa i broja „sviđanja“ videozapisa, i ovdje je naglasak na ponašanju promatrača.

Ukupno, rezultati istraživanja pokazuju da je popularnost, a koja se sastoji od broja pregleda videozapisa, broja „sviđanja“ videozapisa te broja komentara na videozapis objavljen na *YouTube*-u koji prikazuju nasilje među vršnjacima, objašnjena preko pojedinih varijabli iz provjeravanih setova prediktora.

Moguće je zaključiti da korisnicima *YouTube*-a koji prate nasilne vršnjačke događaje važan sukob, borba, udarci, psovke. Snimanje izbliza, iz krupnog plana, primamljiv naziv videozapisa u kojem su navedena imena aktera, obilježja sukoba u što spada broj udaraca, načini udaranja, zatim obilježja promatrača koji podržavaju ili ne podržavaju sukob čini videozapis popularnim kod korisnika *YouTube*-a koji prate događaje nasilja među vršnjacima. Stoga je ovo istraživanje pokazalo da postoji temelj za dokazivanjem povezanosti elektroničkog nasilja i vršnjačkog nasilja. Elektroničko nasilje u nastalo je iz vršnjačkog nasilja, a u isto vrijeme preko elektroničkog nasilja produbljuje se vršnjačko nasilje i potiče na

stvaranje novih oblika nasilja i ponavljanje istih. U praksi je moguće raditi na osvješćavanju djece o vrstama nasilja, doživljavanju nasilja i prikazivanju povezanosti različitih oblika nasilja. Potrebno je upozoriti na elektroničko nasilje i prikazati ga kao novi rastući oblik nasilja, a ne kao dječju rasonodu.

Daljnja istraživanja ovakvog tipa mogla bi ići u smjeru proučavanja sadržaja komentara ispod *YouTube* videozapisa koji prikazuju nasilje među vršnjacima; podržavaju li korisnici u svojim komentarima nasilni događaj koji se zbio u videozapisu, podržavaju li bilo kojeg od aktera sukoba, šire li mržnju prema nekom od aktera sukoba, i slično. Komentari na videozapis mogu pojasniti zašto je došlo do nekog sukoba, mogu pomoći u sprječavanju da ista osoba ponovno bude nasilna prema tom istom ili nekom drugom vršnjaku.

Bilo bi moguće objasniti reakcije sekundarnih promatrača na videozapis, to jest, u ovom slučaju, korisnika *YouTube* društvene mreže te bi bili jasniji razlozi zašto netko podržava ili ne podržava nasilje među vršnjacima, u kojoj mjeri se takva ponašanja smatraju prihvatljivima te možda zašto se uopće gledaju ovakvi sadržaji.

Nasilje među vršnjacima je tema od javnog interesa što se nedavno pokazalo u medijima, a društvene znanosti se ovom temom bave već preko tri desetljeća. Dokumentiranje snimanjem nasilnih događaja među vršnjacima sve je učestalije, a nalazi ovog istraživanja upravo na videozapisima nasilnih vršnjačkih događaja su sljedeći:

1. Obilježja naslova i karakteristike moderatora sukoba i publike objašnjavaju broj pregleda videozapisa na način da što je rjeđe naziv škole u naslovu videozapisa, što češće publika traži prestanak nasilnog događaja i što rjeđe publika ignorira nasilni događaj, to je broj pregleda *YouTube* videozapisa koji prikazuju nasilje među vršnjacima veći.
2. Tehničke karakteristike videozapisa, obilježja naslova, karakteristike sukoba i karakteristike moderatora i publike objašnjavaju broj „svidanja“ videozapisa na način da što je kamera bliže akterima sukoba, što češće snimanje započinje za vrijeme sukoba, što je u naslovu rjeđe imenovan drugi akter, što je broj udaraca nogom prvog aktera rjeđi, što je broj udaraca nogom drugog aktera češći, što publika češće traži prestanak nasilnog događaja i što publika manje negoduje zbog završetka sukoba ili zbog dosadnog sukoba, to je broj „svidanja“ *YouTube* videozapisa koji prikazuju nasilje među vršnjacima veći.
3. Karakteristike sukoba i karakteristike moderatora sukoba i publike objašnjavaju broj komentara na videozapis na način da što su prijatnije češće, što je traženje prestanka

nasilnog događaja od strane publike češće i što je ignoriranje nasilnog događaja od strane publike rjeđe, to je veći broj komentara na *YouTube* videozapis koji prikazuje nasilje među vršnjacima.

Dobiveni rezultati ukazuju na veću popularnost videozapisa objavljenih na *YouTube*-u koji prikazuju nasilje među vršnjacima u slučajevima kada je događaj pomno popraćen kamerom, kada u sukobu ima sadržaja udaranja nogom, kada je visok broj takvih udaraca, kada publika burno reagira na nasilni događaj, na način da žustro navijaju, ali kada prepoznaju da je nasilje eskaliralo, pokušavaju prekinuti nasilni događaj. Sekundarnim promatračima su takvi događaji privlačni što se očituje ponajviše u broju pregleda videozapisa, a zašto je tome tako potrebno je dublje proučiti daljnjim istraživanjima.

LITERATURA

1. Cha, M., Kwak, H., Rodriguez, P., Ahn, Y., & Moon, S. (2007). I Tube, You Tube, Everybody Tubes: Analyzing the World's Largest User Generated Content Video System. *IMC'07*, October 24-26, 2006, San Diego, California, USA.
2. Chatzopoulou, G., Sheng, C., & Faloutsos M. (2010). A first step towards understanding popularity in YouTube. *IEEE INFOCOM*, March 15-19, 2010, San Diego, California, USA.
3. Cohen, J., Cohen, P., West, S.G., & Aiken, L.S. (2003). *Applied Multiple Regression/Correlation Analysis for the Behavioral Sciences*. Mahwah, New Jersey, USA: Lawrence Erlbaum Associates.
4. Coloroso, B. (2003). *Nasilnik, žrtva i promatrač*. Zagreb: Tiskara Millennium, d.o.o.
5. Cowie, H. (2011). Peer Support as an Intervention to Counteract School Bullying: Listen to the Children. *Children & Society*, 25, 287-292.
6. Juvonen, J., & Gross, E.F. (2008). Extending the School Grounds?-Bullying Experiences in Cyberspace. *Journal of School Health*, 78(9), 496-505.
7. Lange, P.G. (2008). Publicly Private and Privately Public: Social Networking on YouTube. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13, 361-380.
8. Lewis, C.E., & Lewis, M.A. (1984). Peer Pressure and Risk-Taking Behaviors in Children. *American Journal of Public Health*, 74 (6), 580-584.
9. Livazović, G. (2009). Teorijsko-metodološke značajke utjecaja medija na adolescente. *Život i škola*, 21 (57), 108-115.
10. Mesch, G.S. (2009). Parental Mediation, Online Activities, and Cyberbullying. *CyberPsychology & Behavior*, 12 (4), 387-393.
11. Olweus, D. (1998). *Nasilje među djecom u školi*. Zagreb: Školska knjiga.
12. *Protokol o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima* (2004). Zagreb: Vlada Republike Hrvatske, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.
13. Rigby, K. (1997). What children tell us about bullying in schools. *Children Australia*, 22 (2), 28-34.
14. Ružić, N. (2011). The Internet and Video Games: Causes of Increased Aggressiveness Among Young People. *Medijske studije*, 2(3-4), 16-28.
15. Slonje, R., & Smith, P.K. (2008). Cyberbullying: another main type of bullying? *Scandinavian Journal of Psychology*, 49(2), 147-154.
16. Sticca, F., & Perren, S. (2013). Is Cyberbillying Worse than Traditional Bullying? Examining the Differential Roles of Medium, Publicity, and Anonymity for the Perceived Severity of Bullying. *Jorunal of Youth Adolescence*, 42, 739-750.

17. Sušac, N., Rimac, I., & Ajduković, M. (2012). *Epidemiološko istraživanje nasilja među djecom* (Power Point prezentacija).
18. Thornberg, R. (2011). „She’s Weird!“ — The Social Construction of Bullying in School: A Review of Qualitative Research. *Children & Society*, 25, 258-267.
19. Vejmelka, L. (2012). *Okolinske i osobne odrednice nasilja među djecom u dječjim domovima*. Doktorski rad. Zagreb: Pravni fakultet, Studijski centar socijalnog rada.
20. Zrilić, S. (2006). Sudionici u krugu školskog nasilja-nasilnik, žrtva i promatrač. *Magistra Iadertina*, 1(1)

Abstract: *The aim of this research was to explain the popularity of YouTube video clips of peer violence on the base of features of published video clips and features of peer violence. Methodology used for conducting the research was quantitative content analysis which has enabled researching of popularity of YouTube video clips of peer violence. Sample on which research was conducted is population because the all saved video clips are used for content analysis. There were 96 analyzed video clips. Results of the research show that features of the title and features of the moderator of violent event and behavior of observers explain number of views of video clip in the way that if there is less specified name of the school, if observers more ask for stopping the violent event and if observers less ignore the violent event the number of views of YouTube video clips of peer violence will be larger. Furthermore, technical features of video clips, features of the title and features of the moderator of violent event and behavior of observers explain number of likes of video clips in the way that if the camera is closer to actors of conflict, if recording starts when the conflict has already started, if there is no name of the second actor in the title of the video clip, if there is smaller number of kicks with leg of first actor and the kicks with leg of second actors is larger, if observers more ask for stopping the violent event and if observers are less protesting because of the end of the conflict, the number of likes of YouTube video clips of peer violence will be larger. In the end, features of conflict and features of the moderator of violent event and behavior of observers explain number of comments on video clips in the way when the threats are more often noted, if observers more ask for stopping the violent event and if observers less ignore the violent event the number of comments on YouTube video clip of peer violence will be larger.*

Keywords: peer violence, behavior of observers when violent event takes place, behavior of actors of violent event, YouTube, popularity of video clip

